

MUHASEBE SÜRECİ:

İşletmelerde muhasebe sürecinin aşamaları şunlardır:

1.Açılış kayıtları: Yeni kurulan işletmede yapılacak envanter çalışması ve düzenlenecek açılış bilançosundan hareketle, faaliyetine devam eden işletmelerde ise dönem başı bilançosundan hareketle yapılan kayıttır. Bilançonun aktifi, açılış yevmiye kaydının borç tarafına; pasifi ise alacak tarafına kaydedilir.

2.Dönem içi mali işlemlerin kayıtları: Dönem içi işlemler, önce yevmiye defterine maddeler şeklinde ve yevmiye defterinden de büyük deftere aktarma şeklinde kaydedilir.

3.Ara mizanlar: Yevmiye defterinden büyük deftere aktarımların matematiksel doğruluğunu test etmek için mizanlar kullanılmaktadır. Dönem sonuna kadar planlanan sürelerde (aylık, üç aylık vb.) düzenlenen mizanlara ara mizan denir.

4.Genel geçici mizan: Muhasebe dönemi 1 Ocak'ta başlar ve 31 Aralık'ta sona erer. Dönem sonu, yani 31 Aralık itibarı ile, düzenlenen ilk zorunlu mizandır. İşletmenin kayıtlı durumunu gösterir. Dikkat: Muhasebe dönemi 1 Ocak'ta başlar ve 31 Aralık'ta sona erer. Genel geçici mizan, dönem sonu, yani 31 Aralık itibarı ile, düzenlenen ilk zorunlu mizan olup işletmenin kayıtlı durumunu gösterir. Not: Mizanlar üçe ayrılır: •Geçici Mizan, •Genel Geçici Mizan, •Kesin Mizan.

5.Envanter ve envanter kayıtları: Genel Geçici Mizana bakılarak hareketler incelenir; işletmenin varlıkları sayılır, ölçülür, tartılır ve değerlendirilir.

6.Kesin mizan: Her dönem sonunda çıkarılan son mizandır. Bu mizanda kalanlar, işletmenin fiili durumunu gösteren tutarlarıdır. Bu mizandan hareketle işletmenin finansal tabloları düzenlenir.

7.Finansal tabloların düzenlenmesi: Finansal Durum Tablosu (**bilanço**), Kapsamlı **Gelir Tablosu**, Nakit Akış Tablosu, Öz Kaynaklar Değişim Tablosu; kesin mizandan sonra düzenlenir.

8.Kapanış kayıtları: Dönem sonu bilançosundan hareketle yapılır. Dönem sonu bilançosunun pasifi yevmiye kaydının borç tarafına, aktifi alacak tarafına yapılır.

1.Açılış kayıtları: İşletme ilk açıldığında veya her sene başında açılış bilançosu düzenlenerek açılış kaydı yapılır. Bu sayede muhasebe süreci de başlamış olur.

Bilanço: İşletmenin belli anda sahip olduğu varlıklarla bu varlıkları sağladığı kaynakları gösteren mali tablodur.

Örnek: x hastanesi 01.01.2021 tarihli varlık ve borçları aşağıda verilmiştir. Açılış bilançosunu düzenleyerek muhasebe kaydını yapınız.

KASA	20.000	BANKA	50.000	HİSSE SENEDİ	100.000
ALACAK SENEDİ	80.000	BORÇ SENEDİ	75.000	ALICILAR	650.000
SATICILAR	350.000	İMM STOK	250.000	BİNALAR	1.000.000
MAKİNE CİHAZ	850.000	TAŞIT	300.000	DEMİRBAŞ	450.000
BANKA KREDİLERİ	380.000	BİRİKMİŞ AMORTİSMAN	500.000	SERMAYE	?

$$\text{SERMAYE} = \text{VARLIKLAR} - \text{BORÇLAR} = 3.250.000 - 805.000 = 2.445.000$$

X HASTANESİ 01.01.2021 TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU			
AKTİF (VARLIKLAR)		PASİF (KAYNAKLAR)	
100 KASA	20.000	321 BORÇ SENETLERİ	75.000
102 BANKALAR	50.000	320 SATICILAR	350.000
110 HİSSE SENETLERİ	100.000	300 BANKA KREDİLERİ	380.000
121 ALACAK SENETLERİ	80.000	500 SERMAYE	2.445.000
120 ALICILAR	650.000		
150 İMM STOK	250.000		
252 BİNALAR	1.000.000		
253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR	850.000		
254 TAŞITLAR	300.000		
255 DEMİRBAŞLAR	450.000		
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	(500.000)		
TOPLAM	3.250.000	TOPLAM	3.250.000

Yevmiye defteri ve büyük deftere yapılan muhasebe kayıtlarının matematiksel olarak doğruluğunu kontrol etmek amacıyla düzenlenen tablolara mizan denir. Ay sonlarında aylık mizan, yıl sonunda envanter öncesi geçici mizan ve envanter sonrası kesin mizan düzenlenir. Mizanın toplam borç ve alacak ile kalan borç ve alacak toplamaları birbirine eşitse yapılan kayıtlar matematiksel olarak doğrudur.

HESAP ADI	TOPLAM		KALAN	
	BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
100 KASA	85.000	75.000	10.000	--
102 BANKALAR	180.000	150.000	30.000	
X				
X				
X				
X				
X				
321 BORÇ SENETLERİ	250.000	300.000		50.000
X				
X				
TOPLAM	X	X	Y	Y

5.Envanter ve envanter kayıtları:

Envanter, sayım, kontrol ve düzeltme işlemlerini yapmak suretiyle, belirli bir tarihteki **alacakların borçların ve varlıkların miktar ve değerlerinin saptanmasıdır**. Envanter iki aşamada gerçekleştirilir:

- 1- Muhasebe dışı envanter: Bu aşamada varlıklar, borçlar ve alacaklar sayılır ve değerleri tespit edilir.
- 2- Muhasebe içi envanter: sayım sonuçları ile muhasebe kayıtları karşılaştırılır ve gerekli düzeltme kayıtları yapılır.

DEĞERLEME YÖNTEMLERİ

Vergi Usul Kanunu 261 maddesinde değerlendirme ölçülerini tanımlamış olup, Değerlemenin iktisadi kıymetin nevi ve mahiyetine göre, aşağıdaki ölçülerden biri ile yapılacağını belirlemiştir;

Maliyet bedeli;

Borsa rayici;

Tasarruf değeri;

Mukayyet değer;

İtibari değer;

Vergi değeri;

Rayiç bedel;

Emsal bedeli ve ücreti.